

17 בנובמבר 2021

אמברגו: לא לפרסום עד שני, ה-22.11.2021, בשעה 00:5

איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית מפרסם נתוני פגיעה מינית לשנת 2020:

ביום שני, ה-22.11.2021, נפרסם את הדוח השנתי של איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, אשר כולל את נתוני מרכזי הסיוע ונתוני הרשויות לשנת 2020. הדוח יוגש לכנסת בדיון מיוחד של הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי בראשות ח"כ עאידה תומא-סלימאן.

הדוח כולל נתונים ממרכזי הסיוע, משטרת ישראל, פרקליטות המדינה, מח"ש, שב"ס, יחידת הסיוע המשפטי, בתי הדין לעבודה, נציבות המדינה, משרד החינוך וצה"ל. להלן מספר נתוני מפתח. בהמשך ההודעה – הרחבה.

- **מרכזי הסיוע:** כ-50 אלף פניות התקבלו במרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית בשנת 2020; מתוכן, 13,994 פניות חדשות – עלייה של 9% ביחס ל-2019 ו-52% בחמש שנים (2015). 57% מהפניות עסקו בפגיעה בקטינות ובקטינים (מתחת לגיל 18). לראשונה, מעל 50% מהפניות עסקו בפגיעות שהתרחשו בבית.
- **במשטרה:** עלייה במספר תיקי "חוק הסרטונים"; ירידה במספר התלונות על עבירות מין בקטינים – נתון מדאיג ביחס לזיהוי ילדות וילדים שנפגעו במשבר הקורונה. 30% מהתיקים יועדו לגניזה מהירה.
- **בפרקליטות:** 80% מתיקי עבירות המין וההטרדה המינית נסגרו ללא כתב אישום; עלייה של פי 7 במספר התיקים שהוגשו בתקופת הארכת ההתיישנות; 97% מהעוררים נדחו.
- **במח"ש:** פחות תיקים נפתחו – אבל רק ב-24% מהם נפתחה חקירה (לעומת ממוצע של 42% בעבר). פחות תיקים הגיעו לכתב אישום ויותר תיקים הופנו להליך משמעותי.
- **יחידת הסיוע המשפטי:** 145 נפגעות ונפגעים זכו לייצוג בעקבות תיקון של איגוד מרכזי הסיוע.
- **בית הדין לעבודה:** 72% מהתביעות על הטרדה מינית התקבלו. רק 15% נדחו.
- **נציבות שירות המדינה:** 81% מתיקי הטרדה המינית נסגרו ללא הליך משמעותי או פלילי. רק 4% הסתיימו בבית הדין למשמעת.
- **משרד החינוך:** 4,652 מקרים הופנו להתייעצות ביחידה למיניות ומניעת פגיעה מינית בשפ"י בשנת תשפ"א. עם זאת, המשרד אינו מקבל פניות על פגיעות מיניות בתלמידות/ות החינוך החרדי – המהווים כ-20% מהתלמידים בישראל.
- **צה"ל:** עלייה של 105% בפניות על פגיעה מינית ביחס לשנת 2015. מרבית הפגיעות המיניות – בנסיבות צבאיות.

יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, ח"כ עאידה תומא-סלימאן:

"הנתונים שאסף איגוד מרכזי הסיוע מראים שמגיפת התקיפות המיניות היא עדיין אחד האתגרים הגדולים ביותר שעומדים בפנינו כחברה. הנתונים מראים שהתקיפות המיניות, בייחוד אחרי תקופת הקורונה הקשה, לא פוסחות על אף אחת ועל אף אחד - גברים ונשים, ילדים ובגירים, צעירות ומבוגרות. חשוב לציין שהרוב המכריע של התקיפות נעשות על ידי אדם מוכר לנפגעת - מה שמדגיח את הצורך בטיפול רב מערכתי בתופעה.

"העליה בפניות למוקדים מראה עליה חשובה במודעות. נשים ואנשים שנפגעו יודעים היום יותר ויותר שאלימות מינית היא פסולה ולא לגיטימית בכל הקשר. זוהי התפתחות חשובה ויש לחזק את המודעות הזו עוד.

"עם זאת, כאשר 80% מהתיקים שנפתחים לא מגיעים לכדי כתב אישום - המסקנה היא כי ישנן עוד בעיות עמוקות בהתמודדות המשטרה והפרקליטות עם התופעה".

מנכ"לית איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, אורית סוליציאנו:

"הדוח השנתי שלנו חושף את הפער בין השינוי המבורך שחל בשיח הציבורי בשנים האחרונות לבין אוזלת היד המתמשכת של המדינה בטיפול בתופעת האלימות המינית. אנחנו אוספות ומפרסמות את הנתונים האלו כדי להראות שלא מדובר בסוגיה נקודתית, אלא בבעיה מערכתית וכוללת. אנחנו קוראות לממשלה החדשה להסתכל על תמונת המצב הזו ולהבין שבעיות מערכתיות דורשות פתרונות מערכתיים. התוכנית הלאומית למאבק באלימות מינית וקידום זכויות נפגעות ונפגעים שחיברנו כבר מוכנה. עכשיו זה רק עניין של החלטה.

התייחסות לנתונים:

"לפני הכל, אנו מבקשות ומבקשים להודות לנפגעות והנפגעים שפנו אלינו על האמון שנתנו בנו, שמתבטא בעלייה של מעל ל-50% בפניות בחמש השנים האחרונות.

"לצערנו, הצורך הדחוף שמשקף בפניות למרכזים לא משתקף בנתוני רשויות אכיפת החוק. מטריד במיוחד לראות ירידה במספר התלונות על עבירות מין בילדים ובילדות בשנה שהתאפיינה בסגרים – ירידה שאין משמעותה פחות פגיעות, אלא קושי של המערכות לאתר אותן.

"למרות שכל כך מעט נפגעות ונפגעים מגישים תלונה, כ-30% מהתיקים כבר מועברים מהמשטרה לפרקליטות עם המלצה מקוממת לגניזה מהירה. בפרקליטות, אחוזי סגירת התיקים נשארים גבוהים – כש-80% מהתיקים נגזרו ללא כתב אישום. זה מקומם מאוד, אבל האמת היא שכמעט ואין מה לעשות עם זה, כי גם כשהוגשו עררים, 97% מהם נדחו. בעקבות סגירת התיקים הסיטונאית הזאת, גם השנה הצטרפנו לעתירות והליכים משפטיים תקדימיים במטרה לשפר את המספרים העגומים האלו.

"קרן אור אחת אפשר לראות ביחס להתיישנות. ב-2019, אחרי מאבקים רבים, הצלחנו להאריך בחמש שנים את ההתיישנות על עבירות מין בקטינים ובקטינות ובעבירות מין חמורות – ועכשיו אפשר לקטוף את הפירות: מספר הבקשות להגשת כתבי אישום בתקופת הרחבת ההתיישנות הגיע ל-80 – פי 7 (!) מהשנה הקודמת. הנתון הזה מדרבן אותנו להמשיך לעבוד עד שההתיישנות תבוטל כליל".

להלן תמצית מהנתונים המוצגים בדוח:

נתוני מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית - 2020

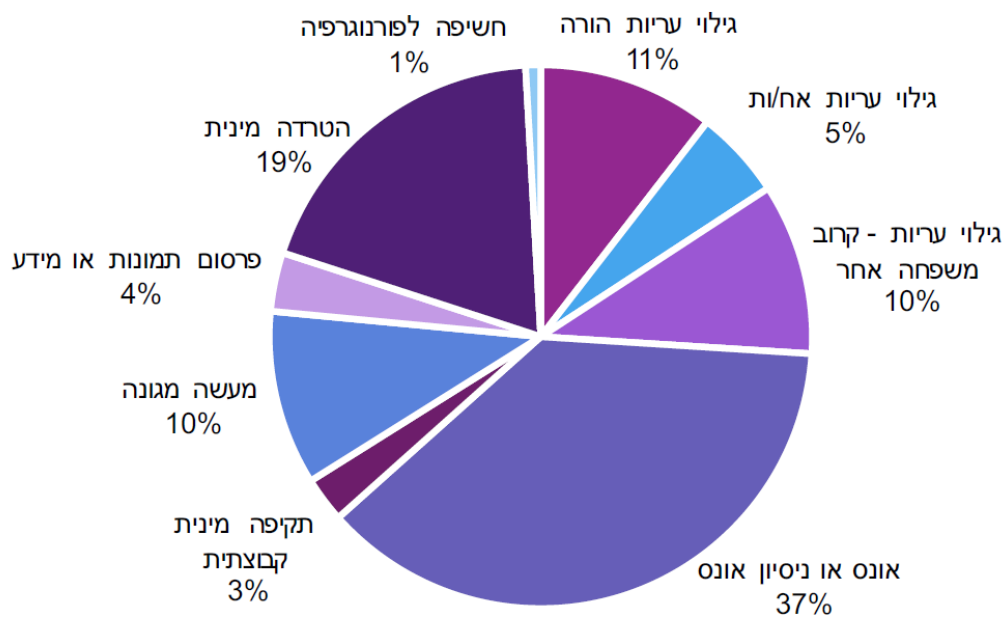
- כ-50 אלף פניות הגיעו למרכזי הסיוע בשנת 2020, מתוכן 13,994 הן פניות חדשות (היתר – פניות חוזרות, פניות לקבלת מידע וכו').
- מדובר בעלייה של 9% ביחס לשנת 2019, אז התקבלו 12,784 פניות חדשות, ו-52% ביחס לשנת 2015, בה התקבלו 9,197 פניות חדשות.
- בשנת 2020 חלה עלייה של 63% בפניות לסיוע בצ'אט ובווטסאפ.

חלוקה על פי מגדר וגיל

- 89% מכלל הפניות דיווחו על פגיעות בנשים, ו-11% עסקו בפגיעה בגברים.
- 57% מהפונות והפונים נפגעו כקטינות/ים.
- עלייה בפניות על פגיעה בבגירים/ות צעירים/ות: 23% מהפניות עסקו בפגיעה בגיל 19-25 – לעומת פחות מ-20% בשנים עברו.
- השיעור הגבוה ביותר של הפניות נוגע לפגיעה בנוער. כ-33% מהפניות עסקו בפגיעה שהתרחשה בין גיל 13 ל-18.

חלוקה ע"פ סוג הפגיעה (מבין כלל הפניות, בכל הגילים):

סוג הפגיעה

הכרות עם הפוגע: 89% מהתקיפות נעשו על ידי אדם מוכר לנפגע/ת.

מתוך כלל הפניות (בכל הגילים):

- 32% נפגעו על-ידי בני משפחה, ועוד 13% נפגעו בידי בני זוג (בעבר או בהווה).
- 25% מהפוגעים הם ידידים, שכנים או מכרים של הנפגע/ת.
- 53% מהפגיעות התרחשו במגורי הנפגע/ת, הפוגע או מגורים משותפים – לעומת 47% בשנת 2019, וכ-40% בשנים 2018-2016.
- רק 11% מהפוגעים לא היו מוכרים לנפגע/ת: ב-8% מהמקרים, הפוגע הוא אדם זר; ב-3% מהמקרים, הפוגע הוא נותן שירותים.
- 77 פניות עסקו בפגיעה שהתבצעה באמצעות סם אונס. זאת, ביחס להרשעה אחת בלבד באותה השנה.

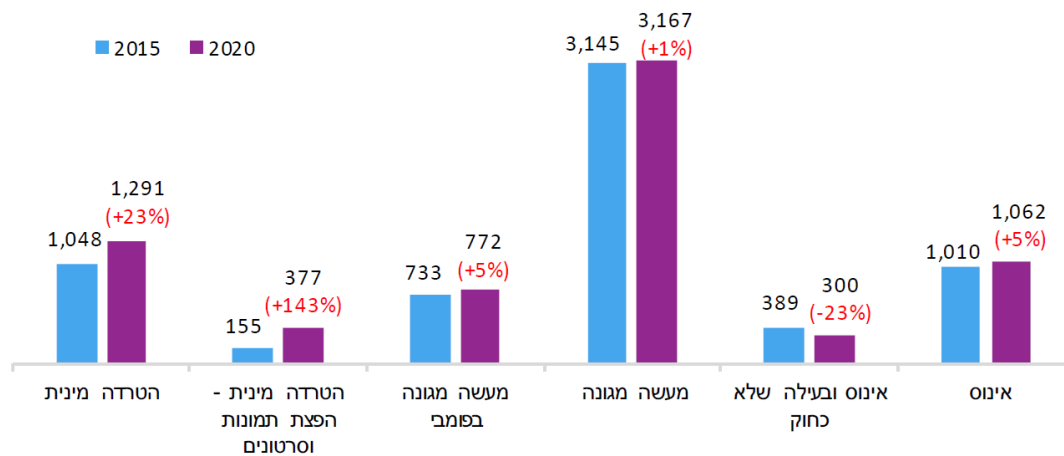
מתוך הפניות על פגיעה בילדים/ות (עד גיל 12):

- 72% מהפגיעות התרחשו בבית הנפגע/ת, הפוגע או מגורים משותפים.
- 10% מהפגיעות התרחשו במערכת החינוך.
- ב-69% מהפניות על פגיעה בילדים/ות הפוגע הוא בן משפחה
- רק ב-6% מהמקרים הפוגע זר. ב-2% נוספים – הפוגע נותן שירותים.

נתונים ממשטרת ישראל

- בשנת 2020 נפתחו 5,903 תיקי עבירות מין והטרדה מינית. זוהי עלייה של 2% ביחס ל-2019, אז נפתחו 5,773 תיקים, ו-8% ביחס לשנת 2015, אז נפתחו 5,471 תיקים. זאת, לעומת עלייה של 52% בפניות למרכזי הסיוע מאז 2015.
- עלייה בתיקי הפצת תמונות וסרטונים (תיקי "חוק הסרטונים" בחוק למניעת הטרדה מינית): בשנת 2020 נפתחו 377 תיקים – עלייה של 63% ביחס ל-2019, אז נפתחו 230 תיקים, ו-143% ביחס ל-2015, אז נפתחו 155 תיקים בלבד.

תיקים לפי סוג עבירה – 2020 לעומת 2015:

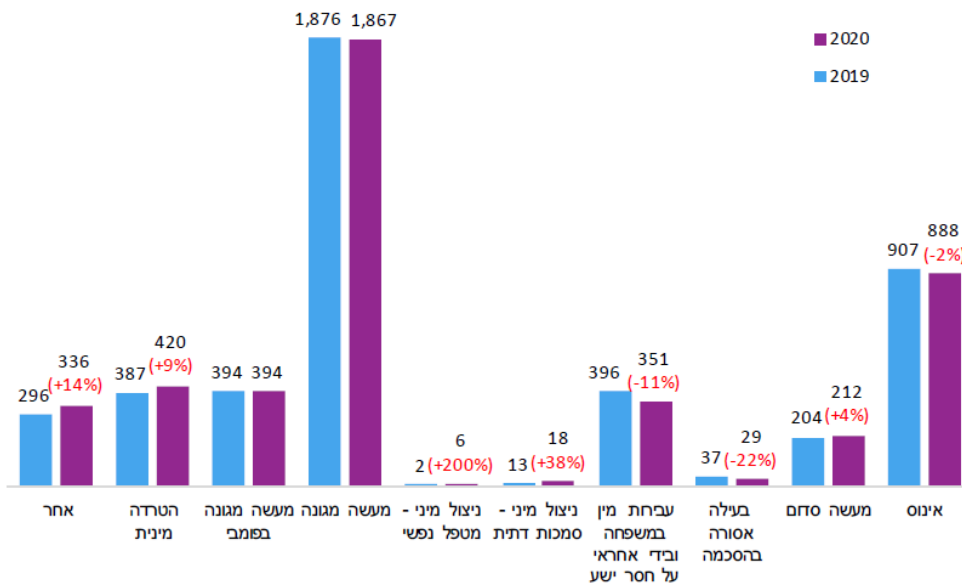

- 81.5% מהתיקים נפתחו על פגיעה בנשים, נערות או ילדות, ו-18.5% - על פגיעה בגברים, נערים או ילדים.
- ב-43% מהתיקים שנפתחו הנפגעת/קטין/ה, וב-57% הנפגעת/בגירה. זאת, בתמונת מראה לנתוני הפניות למרכזי הסיוע.
- פחות תיקים על עבירות מין בקטינים: בשנת 2020 חלה ירידה במספר התלונות על פגיעה בילדות ובילדים – הן באחוז מסך התלונות (15% לעומת 19% ב-2019), והן במספר התלונות בפועל (854 לעומת 1,043 ב-2019). מכיוון שעבירות מין בקטינים נמצאות בלאו הכי בתת-דיווח משמעותי, קיים חשש כי הירידה נובעת מהסגרים שהוטלו במגפת הקורונה, והקשו על זיהוי ילדים וילדות נפגעים.
- ב-13% מהתיקים החשוד הוא קטין.
- 9% מהתיקים עסקו בפגיעה בידי בן משפחה, ו-8% נוספים – פגיעה על ידי בן/בת זוג.

נתוני הפרקליטות

- בשנת 2020 נפתחו בפרקליטות 4,521 תיקים: 4,101 תיקי עבירות מין, ו-420 תיקי הטרדה מינית.
- 351 תיקים נפתחו על עבירות מין במשפחה ובידי אחראי על חסר ישע – ירידה של 11% לעומת שנת 2019, אז נפתחו 396 תיקים. ייתכן כי גם שינוי זה קשור לסגרים שהוטלו.

תיקים עבירות מין והטרדה מינית שנפתחו בפרקליטות – 2020 לעומת 2015

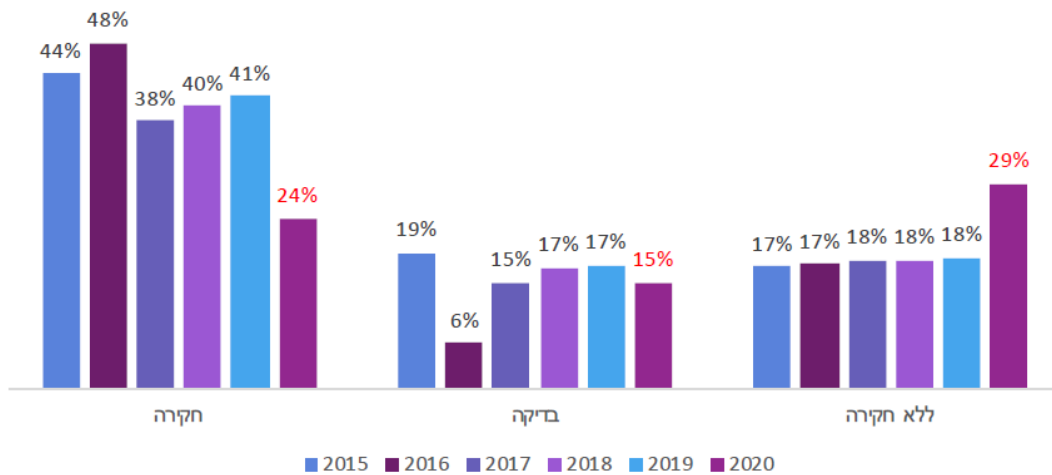
- רק ב-20% מהתיקים הוגש כתב אישום. 80% מהתיקים נסגרו ללא כתב אישום.
- 30% מהתיקים שמועברים לפרקליטות מהמשטרה כוללים המלצת גניזה מהירה. תיקים אלו מהווים כ-36% מהתיקים שנסגרו בפועל.
- 68% מתיקי עבירות המין נסגרו בשל חוסר בראיות.
- 97% מהעוררים נדחו. מתוך 74 עוררים שהוגשו על סגירת תיקי עבירות מין והטרדה מינית, רק 2 תיקים נשלחו להשלמות חקירה.
- הרחבת ההתיישנות עובדת: בשנת 2020 הגישה הפרקליטות 80 בקשות להגשת כתבי אישום על עבירות מין בתקופת הארכת ההתיישנות¹ - פי 7 (!) מ-2019, אז הוגשו 11 בקשות, וכמעט פי 4 מ-2018, אז הוגשו 22 בקשות. ניתן לייחס את הגידול להרחבת תקופת ההתיישנות על עבירות מין בקטינים/ות ובעבירות מין חמורות שהתבצעה במהלך 2019. נתון מעודד זה מבהיר כי יש להמשיך לפעול להסרת חסם ההתיישנות.

¹ על פי חוק, בעבירות שבהן חלה הארכה של תקופת ההתיישנות מעבר לתקופה הקבועה לעבירות בדרגת ענישה דומה, הגשת כתבי אישום בתקופת הארכה כרוכה בהגשת בקשה ליועץ המשפטי לממשלה. כך, ניתן לראות מה האפקט של הארכת ההתיישנות בפועל.

נתוני מח"ש

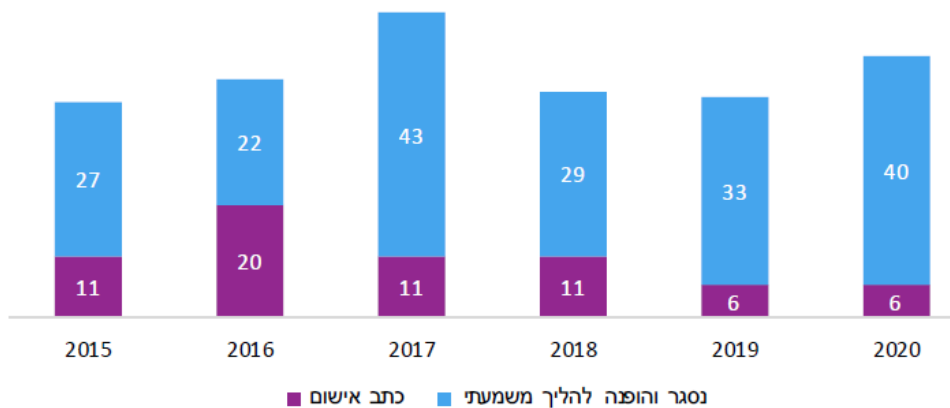
- **68 תלונות** על עבירות מין והטרדה מינית שביצעו שוטרים התקבלו במח"ש ב-2020. זוהי **ירידה של 35%** ביחס לשנת 2015, שבה התקבלו 106 תלונות.
- רק **24% מתיקי עבירות המין וההטרדה המינית שנפתחו במח"ש נחקרו** – לעומת **42% בממוצע** בחמש השנים הקודמות.

אפיק הטיפול בתיקי עבירות מין והטרדה מינית במח"ש לאורך השנים – השוואה

- **89% מהתיקים נסגרו במח"ש ללא כתב אישום**. רק 9 תיקים הגיעו לכתב אישום ב-2020.
- **הליך משמעותי במקום כתב אישום**: בשנתיים האחרונות מסתמנת מגמה של ירידה בכתבי האישום המוגשים נגד שוטרים בגין עבירות מין, ועלייה במספר התיקים המופנים להליכים משמעותיים.

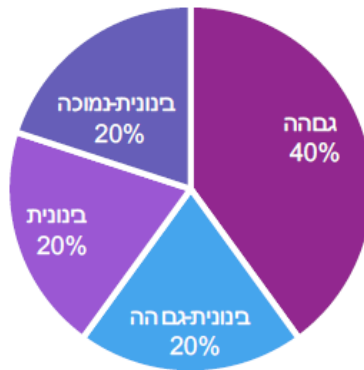
אפיק הטיפול בתיקי עבירות מין במח"ש

נתוני שב"ס

- **885 אסירים ועצירים** שהו במתקני שב"ס בגין עבירות מין ב-2020. מדובר בירידה של **21%** ביחס לשנת 2015, אז שהו במתקני שב"ס 1,116 אסירים ועצירים.
- **761 אסירים** שריצו מאסר על עבירות מין **השתחררו** ב-2020. כ-**22%** מהם לא ריצו מאסר מלא.
- **201** עברייני מין זכו **לשחרור מינהלי מוגבר** בשנת 2020. מאז כניסתו של החוק לתוקף בדצמבר 2018 ועד סוף 2020 שוחררו סה"כ **609** עברייני מין.
- **1270 עברייני מין משוחררים** נמצאו **בפיקוח** של יחידת צור בשנת 2020.

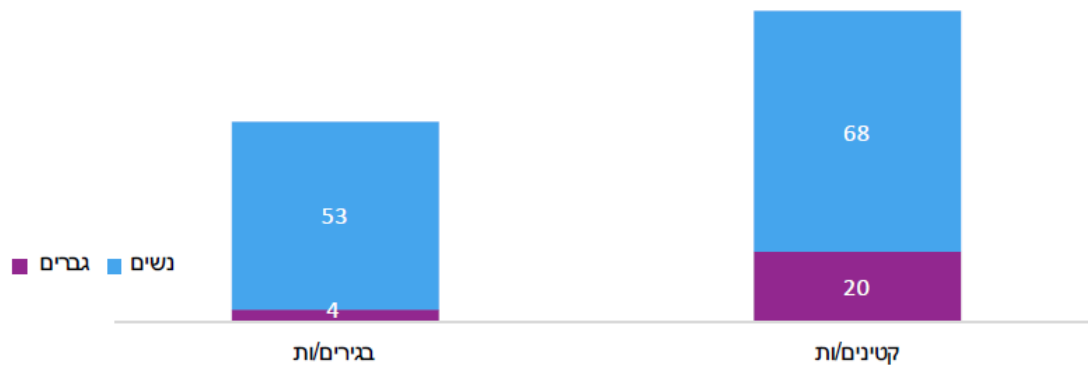
עברייני מין בפיקוח – לפי רמת מסוכנות

נתוני יחידת הסיוע המשפטי

- **246 נפגעות ונפגעים יוצגו** על ידי יחידת הסיוע המשפטי בשנת 2020. זוהי עלייה של **31%** ביחס לשנת 2019, שבה יוצגו **188 נפגעות/ים**.
- **231** בקשות התקבלו לייצוג משפטי של נפגעי/ות עבירות מין בהליכים פליליים. מתוכן, **145 בקשות אושרו** (לעומת 90 בקשות ב-2019). זאת, בהתאם לתיקון 20 לחוק הסיוע המשפטי שהוביל איגוד מרכזי הסיוע, שהבטיח ייעוץ וייצוג משפטי לנפגעי/ות עבירות מין חמורות החל מהגשת כתב האישום. בעקבות מאמצי האיגוד, ב-2022 צפוי תיקון נוסף לחוק, שיאפשר לנפגעות ולנפגעים בכל שלב של ההליך הפלילי ובכל עבירה לקבל ייצוג משפטי.

נפגעי/ות עבירות מין שיוצגו בהליכים משפטיים - לפי גיל ומגדר

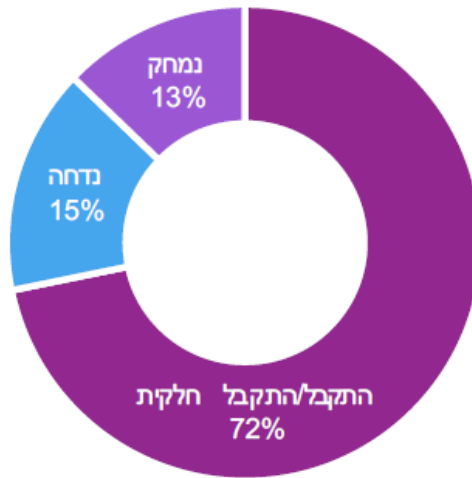

- **160** בקשות לייצוג משפטי **בהליכים אזרחיים** התקבלו ביחידת הסיוע המשפטי. מתוכן, **60 בקשות אושרו**.
- **55** בקשות לייצוג משפטי להוצאת צו הרחקה של עבריין מין משוחרר מנפגעת/ת העבירה התקבלו ביחידת הסיוע המשפטי. מתוכן, **47 בקשות אושרו**.
- **35** מתוך **38** בקשות שהוגשו לבית המשפט על פי חוק מגבלות על חזרתו של עבריין מין לסביבת נפגעת/ת העבירה אושרו.

נתוני בית הדין לעבודה

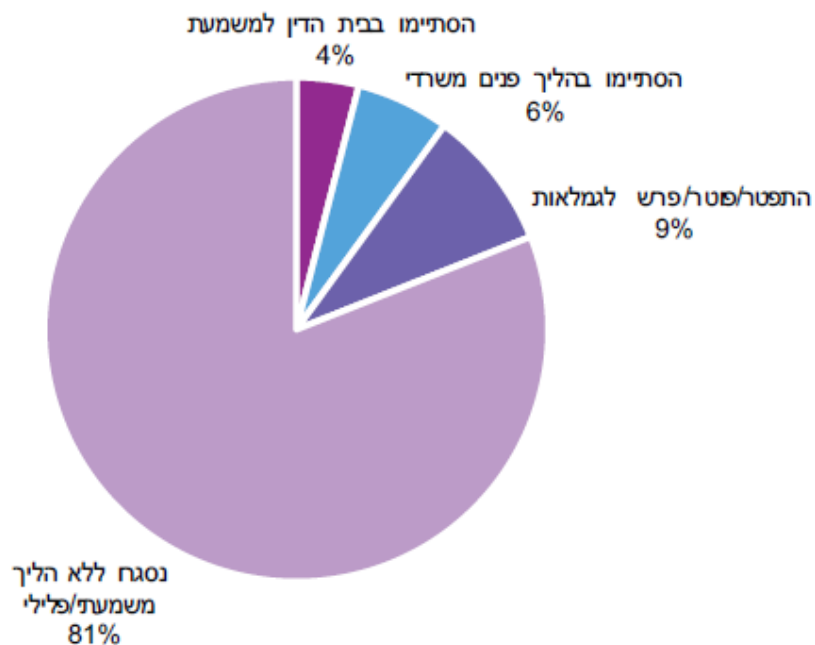
- **122** תיקי הטרדה מינית נפתחו בבית הדין לעבודה בשנת 2020 – **15% עלייה** ביחס לשנת 2019, שבה נפתחו 106 תיקים.
- **כ-60% (72)** מהתביעות הוגשו בבית הדין האזורי לעבודה תל אביב-יפו.
- בשנת 2020 הגיעו לסיומם **78** תיקי הטרדה מינית שהתנהלו בבית הדין לעבודה, לעומת **121** תיקים בשנת 2019. **72% מהתביעות התקבלו**, ורק 15% נדחו (תביעות שנמחקו יכולות להצביע על גישור/פשרה שנסגרו מחוץ לבית המשפט).

תוצאות הליכים

נתוני נציבות שירות המדינה

- **214 פניות על הטרדה מינית ועבירות מין** התקבלו באגף המשמעת של נציבות שירות המדינה בשנת 2020. זוהי **ירידה של 7%** ביחס לשנת 2019, שבה התקבלו 230 פניות.
 - **61%** מהפניות טופלו **באפיק משמעת**. **23% - באפיק פלילי**. יתר הפניות מוגדרות על ידי הנציבות ככאלו שלא ניתן לבצע לגביהן רישום (למשל – פניות בעניין עובדים שאינם עובדי מדינה, או קושי בזיהוי הנלווין).
 - מתוך **139** פניות שהטיפול בהן הגיע לסיום, רק **6 פניות (4%)** הסתיימו בבית הדין למשמעת. מרבית הפניות הסתיימו בלא הליך משמעת או פלילי.
- פניות שהטיפול בהן הסתיים בנציבות המדינה בשנת 2020

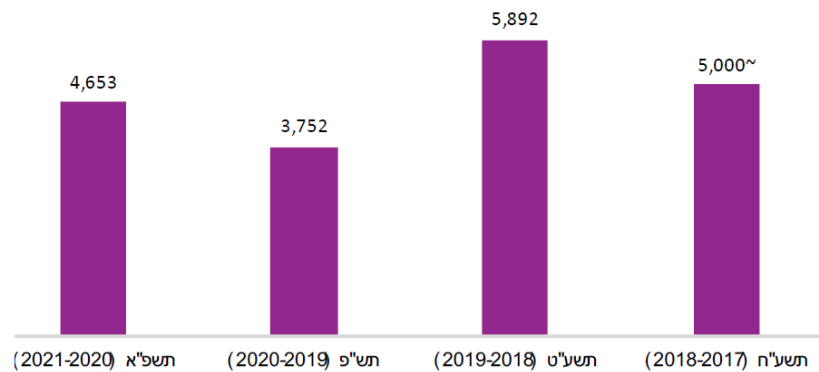

- **12 הליכים** בלבד הגיעו לסיום בבית הדין למשמעת של נציבות שירות המדינה. אף הליך לא הסתיים בזיכוי.
- **ב-46% מהתיקים המשמעתיים שנסגרו לא הוגדרה עילת סגירה**. תיקים אלו סווגו על ידי הנציבות כ"נסגר באופן אחר", והוגדרו כך: "נערכה לעובד שיחת הבהרה; המלצנו על הליך פנים משרדי והמשרד לא נקט אמצעי משמעת וכד'".

• נתוני משרד החינוך

- 4,652 מקרי פגיעה מינית הופנו להתייעצות ביחידה למיניות ומניעת פגיעה מינית בשירות הפסיכולוגי (שפ"י) של משרד החינוך בשנת תשפ"א (2021-2020). זוהי עלייה של 24% ביחס לשנת תש"פ, אז הופנו ליחידה 3,752 מקרים – אך ירידה ביחס לשנים קודמות.

מספר המקרים שהופנו ליחידה לאורך השנים

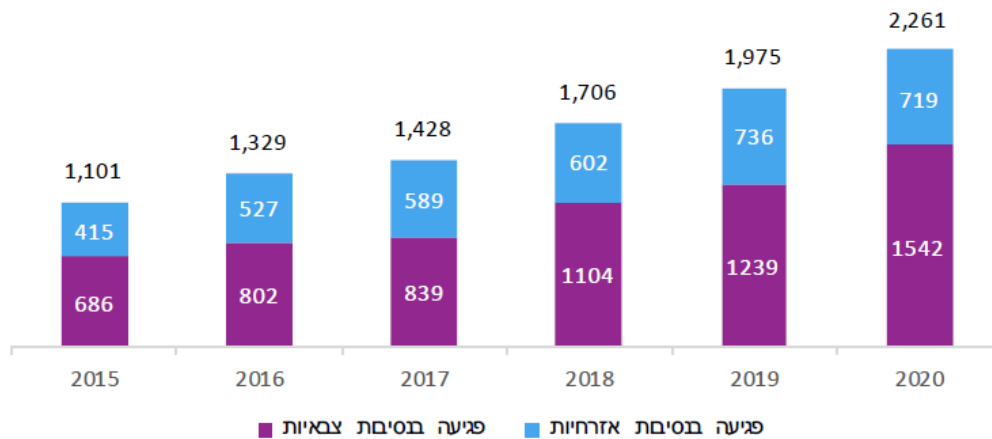
- אין פניות מהחינוך החרדי: לפי משרד החינוך, הנתונים אינם כוללים אף פנייה מהחינוך החרדי – המהווים כ-20% מהתלמידים/ות בישראל.
- רק 10% מהמקרים הגיעו למשרד החינוך הממלכתי-ערבי. נתון זה מעיד על ייצוג חסר בטיפול בתלמידים/ות מהחברה הערבית.
- 194 עובדי הוראה נחקרו בחשד לעבירות מין והטרדה מינית בשנים 2020-2019.

נתוני צה"ל

- בשנת 2020 הגיעו ליחידת יוה"ל 2,261 פניות הנוגעות לפגיעה מינית – עלייה של 105% ביחס לשנת 2015, אז התקבלו 1,101 פניות.
- 1,542 מהפניות שדווחו ב-2020 עסקו בפגיעה במסגרת הצבא, ו-719 מהן – בנסיבות אזרחיות.

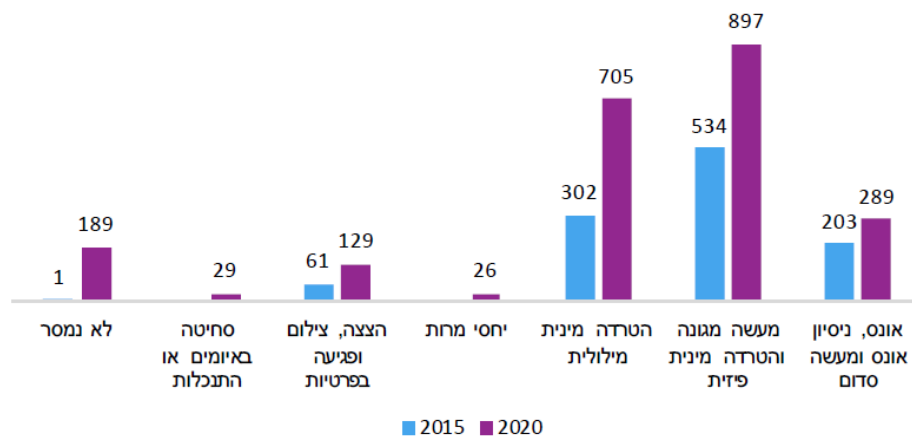
אופי הפניות

לאורך השנים, מרבית הפניות עוסקות בפגיעה מינית בנסיבות צבאיות.

- 129 פניות עסקו בהצצה, צילום ופגיעה בפרטיות – לעומת 61 פניות ב-2015. זוהי עלייה של 111%.

פניות לפי סוג הפגיעה – השוואה

לפרטים נוספים: רונית אילתי ממון, דוברת איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית,

052-6216015

נגה ברגר, מנהלת תוכן וידע באיגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ולנפגעי תקיפה מינית, 054-7675863

שמוליק גרוסמן, דובר הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, 0508873709